

Føroyingar ikki væl dámdir uttanlands:

Nú verða vit kanska boykottaðir

Føroyskir handverkarar, sum arbeiða uttanlands, verða skuldsettir fyri at máa stöðid undan skipanini í grannalondum okkara og viðurskiptini verða nú kannað

ÁKI BERTHOLSEN

Nógvir av teimum 400, føroysku handverkarunum, sum arbeiða uttanlands, eru ikki væl dámdir, har teir eru.

Men tað hevur onki við teirra dugnaskap sum handverkarar at gera.

Orsøkin til, at útlendingar hava fingið ringt eyga á føroysku handverkararnar, er, at teir verða skuldsettir fyri at máa stöðid undan skipaninum á arbeiðsmarknaðinum í teimum londunum, teir arbeiða í.

Nógvir føroyskir handverkarar uttanlands verða nevnliga skuldsettir fyri at arbeiða fyri undirløn.

Og tað meta bæði meistara og handverkarar uttanlands at verða sera álvarsamt.

At føroyingar arbeiða fyri undirløn, ger, at kappingin verður avlagd og at teir sjálvir ongan móguleika hava at standa seg í kappingini um tey ymsu arbeiðini.

Arbeiðshátturin hjá føroysku handverkarunum uttanlands hevur loypt slíka øði í handverkarafeløg og meistarafeløg í grannalondum okkara, at tey eru farin at kann málið.

Helst boykottaðir
Eyðfinn Petersen, formaðurin í Havnar Handverkarafelag, vátar, at røringur er kominn í um viðurskiptini hjá føroysku handverkarunum uttanlands.

– Og endin kann væl verða, at vit verða boykottaðir og slett ikki sleppa at arbeiða uttanlands, sigur hann.

Máa stöðid undan

Eyðfinn Petersen gevur nevnliga útlendsku meistaranum og handverkarunum viðhald í, at tað er nógvir sum bendir, at skuldseting-

arnar ímóti føroysku handverkarunum og meistaranum eru rættar.

– Tað er nógvir, sum bendir á, at føroysku handverkarar máa stöðid undan sínum starvsfeløgum uttanlands, sigur hann.

Hann sigur, at stöðin er tann, at handverkaralønin í Føroyum er einar 20-30 krónur lægri, enn hon er í Danmark og í Noregi.

– Sáttmálasetta lønin í Føroyum er 86,65. Í Danmark og í er hon lægri, í Noregi hægr.

– Men veruliga lönarlegan í grannalondum okkara er nógvir hægr. Í høvuðsstaðarøkinum í Danmark liggur handverkaralønin um 140 krónur í miðal.

– Aðrastaðni í landinum er hon eitt sindur lægri, men ongastaðni er hon lægri enn 105 krónur.

Eyðfinn Petersen sigur, at í hesum sambandi verða føroyskir handverkarar serstakliga „kappingarförir“ við tað, at teir fáa væl lægri løn.

– Samstundis fáa føroyskir handverkararnar, sum arbeiða uttanlands, ein ávisan skattafrádrátt.

– Og tað skerst ikki burtur, at føroyskir meistara og handverkarar spekulera í hesum skattafrádráttinum.

– Tvs, at føroyskir handverkarar fara til Danmarkar og Noregs at arbeiða fyri minstuløn, ella eitt isundur meir, men av tí, at skattafrádrátturin kemur afturat, hava teir væl meiri eftir, enn teir høvdu havt, um teir arbeiðdu í Føroyum.

– Tí loysir tað seg hjá teimum at fara uttanlands at arbeiða.

– Eyðfinn Petersen sigur, at sostatt spekulera føroyskir meistara og handverkarar í okkara lönarlagi og skattastanning til at útvega sær arbeiði uttanlands í órættvisari kapping við handverkararnar og meistaranar har.

– Hetta er at máa stöðid undan okkara starvsfeløgum uttanlands.

– Tí hvussu í viði verð skulu teir kunna kappast um tey ymsu arbeiðini ímóti føroyingum, sum fáa 20-30 krónur minni í løn, enn teir skulu hava.

Eyðfinn Petersen nevnr eitt ítökiligt dømi, sum hann veit um, og sum lýsir stöðuna væl.

Talan er um eitt sjakk av

handverkarum, sum er farið uttanlands at gera eitt ávíst arbeiði.

– Meistarar hevur lovað teimum 60 tíma viku. Fyri 40 tíma vikuna fáa teir vanliga handverkaraløn. Fyri teir 20 yvirtíðarnar fáa teir nakrar og níti krónur um tíman.

– Meistarar setir teimum so eitt rokniestykki upp sum visir, hvussu nógvir, teir hava eftir aftaná skatt, tæði skattafrádrátturin er taldur uppí.

– Tað, teir hava eftir, er sostatt væl meiri enn teir høvdu havt fyri sama arbeiði í Føroyum og tað lokkar teir at fara.

– Men samstundis taka teir arbeiðið frá handverkarunum í tí landinum, teir arbeiða í.

– Teir skulu hava yvir 100 krónur um tíman fyri at gera sama arbeiði og klára tí ikki at taka ikki kappingina við føroysku handverkararnar.

Kanna viðurskiptini

Eyðfinn Petersen vátar, at fakfeløg, bæði í Noregi og í Danmark, eru farin at kanna leiklutin hjá føroyskum meistaranum og handverkarunum í hesum londunum.

– Eg má siga, at vit hava onki hoyrt. Onki ítökiligt, bara okkurt hinni.

Vilhelm M. Johannesen, formaður í Føroya Handverkameistarafelag, FHMF, kennur einki til trupulleikarnar, sum hava stungið seg upp viðvíkjandi teimum meistaranum og handverkarunum, sum arbeiða uttanlands.

– Vit hava púra onki ítökiligt hoyrt. Bara okkurt hinni graml, men als ikki nóg mikið til, at vit halda at tað er rimiligt at gera nakað við málið.

Gramlið, við hava hoyrt, er, at føroyingar arbeiða dag og nátt fyri sum løn, gerandis og heilagt.

– Og er tað rætt, sum vit hoyra um lönirnar, teir fáa uttanlands, høvdu teir forvunnið væl meiri í Føroyum, sigur hann.

Annars heldur Vilhelm M. Johannesen, at eingin kann siga føroyskar handverkarar ringar fyri, at teir fara uttanlands at arbeiða av tí, at skattafrádrátturin er so stórur.

– Annars visir formaðurin í FHMF aftur, at allir handverkarar í Føroyum arbeiða fyri minstulønina.

– Tað er ikki rætt. Langt frá tí.

Føroyskir handverkarar arbeiða fyri undirløn uttanlands og eru sostatt við til at avlaga kappingina. Tað hevur loypt slíka øði í meistara og fakfeløg uttanlands, at tey eru farin at kann viðurskiptin hjá føroyskum handverkarunum uttanlands. (Tilvildartlig savnsmynd)

Hann sigur, at føroyskir handverkarar hava fingið fyrispurningar bæði úr Noregi og úr Danmark um ymisk viðurskipti í hesum sambandi.

– Mest eru tað tó feløg í Danmark, sum hava sett kanningar í verk av føroyingum. Men eisini norðmenn eru farnir at ræstast, leggur hann afturat.

Sjálvur heldur hann, at føroyski atburðurin uttanlands líkist ongum.

– Tað líkist ongum, at føroyingar fara uttanlands at máa stöðid undan skipaninum á arbeiðsmarknaðinum har.

– Skulu vit taka kappingina upp uttanlands, skal tað verða undir teimum treytum, sum er galdandi í tí landinum, sum vit skulu kappast í.

– Okkum plagar ikki at dámað, at útlendskir meistara og handverkarar komu til Føroya og tóku arbeiðið frá føroyskum handverkarunum við at arbeiða fyri undirløn.

– Tí eiga vit heldur ikki at fara uttanlands at taka arbeiðið frá útlenskum handverkarunum við at arbeiða fyri undirløn har.

Hann sigur, at tað eru sanniliga eisini meistara og

handverkarar, sum kappast uttanlands á jøvnum føti við kappingarneytarnar í landinum, teir arbeiða í.

– Atburðurin hjá teimum, sum føra hetta kappingaravlagandi virksemd, kann koma øllum aftur um brekkur.

– Tí tað kann væl henda, at føroyingar verða boykottaðir og at útlendskir meistara og handverkarar fara at seta tiltøk í verk ímóti føroyingum so at vit slett ikki longur kunnu arbeiða uttanlands.

– Og tað kann eisini raka teir, sum kappast á jøvnum føti, sigur Eyðfinn Petersen.

– So tað fái eg onki gjørt við.

– Stevningina fái eg sostatt slett ikki.

Hann hevur heldur ongar viðmerkingar til ætlanina hjá HHF at seta tiltøk í verk um eftirlønarpresentið, sum greitt varð frá í blaðnum í gjár.

Eftirlønarpresentið verður goldið á konto hjá FHF.

– Men nú ætla HHF at seta tiltøk í verk fyri at fáa tann partin av eftirlønarpresentinum, sum handverkarar í Havnini eiga, á konto hjá HHF.

– Vit betala eftirlønina eftir sáttmálanum á konto hjá FHF. Men tað verður flutt í navninum á hvørjum einstakum handverkara.

– Hvussu FHF og HHF so byta tað ímillum sín, fáa vit onki gjørt við, sigur Vilhelm M. Johannesen

Ongar viðmerkingar
Vilhelm M. Johannesen hevur ongar viðmerkingar til ætlanirnar hjá Havnar Handverkarafelag, HHF, at stevna FHMF fyri at sleppa burturúr fyra ára sáttmálanum, sum var gjørdur í millum meistaranar og Føroya Handverkarafelag, FHF.

HHF var limur í FHF, sum hevði samráðingarrætt-

Vit hava ikki hoyrt um trupulleikarnar

ÁKI BERTHOLSEN

– Er tað satt, skilji eg væl, at tað loypir øði í meistara og handverkarar uttanlands, tí tað avlaga kappingina fullkomiliga.

– Vit høvdu heldur ikki góðtikið, um ein rúgva av útlendskum meistaranum og handverkarunum komu til Føroyar og dumpaðu prisirnar við at undirbjóðað okkum, sigur hann.

Annars heldur Vilhelm M. Johannesen, at eingin kann siga føroyskar handverkarar ringar fyri, at teir fara uttanlands at arbeiða av tí, at skattafrádrátturin er so stórur.

– Annars visir formaðurin í FHMF aftur, at allir handverkarar í Føroyum arbeiða fyri minstulønina.

– Tað er ikki rætt. Langt frá tí.

HHF var limur í FHF, sum hevði samráðingarrætt-